

*Марина РОСТОКА,
Державна науково-педагогічна
бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського
НАПН України,
м. Київ, Україна*

СЕРВІС ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ КОЛЕКЦІЙ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ І СВІТУ

Ключові слова: цифрові освітні ресурси, цифрова трансформація, проєктування цифрового контенту, цифрова бібліотека

Цифровізація і цифрова трансформація нині є основними трендами інноватизації суспільних і освітніх середовищ, у тому числі й бібліотечних осередків.

Слід розуміти, що саме цифрові освітні колекції новочасних бібліотек стають інноваційним ресурсом для забезпечення освітнього і дослідницького процесів закладів освіти й наукових установ. Це уможлиблює оперативний доступ потенційному споживачеві освітньої, науково-педагогічної та інформаційно-довідкової продукції, яка нині видається переважно в електронному форматі, зокрема це оцифровані книги, онлайн-журнали, відео та аудіо документи тощо.

Слід зазначити, що всі перелічені колекції бібліотечних цифрових осередків мають певні переваги, зокрема що стосуються дотримання принципів FAIR [4]: відшукуваність (F), доступність (A), сумісність (I), багаторазовість (R). Цифрові освітні колекції відіграють важливу роль у сучасному освітньому процесі, надаючи студентам, викладачам та дослідникам доступ до необхідних знань та ресурсів.

Одеська національна наукова бібліотека пропонує «Путівник по найцікавіших електронних бібліотеках України та світу» [2], де запропоновано ознайомитися як з українськими електронними бібліотеками, такими як: Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого, Портал Національної бібліотеки ім. В. Вернадського, Цифрова колекція книжкових пам'яток з фонду Одеської національної наукової бібліотеки, Електронна бібліотека України, Електронна бібліотека «Українська література», Українська та зарубіжна література українською мовою «Shift Library CMS», Дитяча публічна онлайн-бібліотека «Читанка», Електронна бібліотека «УКРАЇНІКА», Електронна бібліотека «Чтиво». Також у Путівнику широко представлено й зарубіжний досвід функціонування бібліотечних колекцій – цифрових освітніх просторів бібліотек таких, як:

- Бібліотека «Гартлі» Саутгемптонського університету (University of Southampton Library) має цифровий простір – Цифрову бібліотеку, яка містить тематичні колекції, зокрема архівні та спеціальні [13].

- Відкрита бібліотека (Open Library) – проєкт з оцифрування книг, який є суспільним надбанням [10].

- Європіана (Europeana) – європейська електронна бібліотека, яка об'єднує цифрові колекції музеїв, архівів та бібліотек Європи (включає рубрику для вчителів «Europeana Classroom» – добірку освітніх ресурсів з використанням цифрової культурної спадщини Європи) [3].

- Галліка (Gallica) – електронна бібліотека Франції, що вміщує цифрові версії рукописів, книг, карт, фотографій та інших документів з фондів Національної

- https://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=2771 (дата звернення: 30.04.2025).
3. Europeana. <https://www.europeana.eu/en> (дата звернення: 30.04.2025).
 4. FAIR Principles. <https://www.go-fair.org/fair-principles/> (дата звернення: 30.04.2025).
 5. Free ebooks. <https://www.ebooks.com/en-us/> (дата звернення: 30.04.2025).
 6. Gallica. <https://gallica.bnf.fr/accueil/fr/html/accueil-fr> (дата звернення: 30.04.2025).
 7. GoogleBook. <https://books.google.com.ua/> (дата звернення: 30.04.2025).
 8. Internet Archive. <https://archive.org/> (дата звернення: 30.04.2025).
 9. Open Educational Resources (OER). <https://www.unesco.org/en/open-educational-resources> (дата звернення: 30.04.2025).
 10. Open Library. <https://openlibrary.org/> (дата звернення: 30.04.2025).
 11. Project Gutenberg. <https://www.gutenberg.org/> (дата звернення: 30.04.2025).
 12. Ukrainian Studies at the University of Toronto. <https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/courses/> (дата звернення: 30.04.2025).
 13. University of Southampton Library. <https://www.southampton.ac.uk/library/index.page> (дата звернення: 30.04.2025).
 14. World Digital Library. <https://www.loc.gov/collections/world-digital-library/about-this-collection/> (дата звернення: 30.04.2025).